

SOORU SÕNUMID

Sooru küla infokandja Veebruar 2005 Nr. 13

PROJEKT "OLE SINA ISE"

Projekt „Ole sina ise“ võitis Euroopa Noored Büroo korraldatud noorte omaalgatusprojektide ideede konkursi 2004 aasta oktoobris. See on nelja Sooru noore - Argo Nõmmiku, Mart Jallai, Anne Alametsa ja Kristi Ardeli omaalgatus, mille kohta 1. novembriks 2004 terviklik projekt kirjutati. Euroopa Noored Büroo rahastas seda 50 % ulatuses. Lisaks on teise poole finantseeringu saamiseks kirjutatud projektid Hasartmängumaksu Nõukogule ja Kohaliku Omaalgatusprogrammile, millest viimaselt on ka positiivne vastus saadud.

Projekti algab 1. veebruaril ja lõppeb 1. juulil 2005 a. Projekti eesmärgid on:

* Kohtumiste läbiviimine kuues erinevas Valgamaa koolis või noortekeskuses (Valga Gümnaasium, Tõrva Gümnaasium, Tsirguliina Keskkool, Otepää Gümnaasium, Puka Keskkool ja Valga Noortekeskus).

* Piltide ja videomaterjali jäädvustamine kogu projekti tegevusest.

* Voldiku koostamine kohtumistel kogutud materjalide põhjal.

* Lõpuürituse korraldamine Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

Projekti sihtgrupiks on 14 - 19 aastased Valgamaa koolinoored. Et teavitada sihtgruppi, kohtutakse koolide õpilasmavalitsustega ja saadetakse koolidesse infot projekti kohta. Infot jagatakse ka Tõlliste Avatud Noortekeskuse TANK kodulehel, kohalikus meedias ja internetiportaalis valgamaa.ee.

Projekti käigus kohtuvad noored erinevate elualade spetsialistide (psühholoogid, stilistid, sportlased jne.), kokku 12 inimesega üle Eesti. Loengud, teemad ja meetodid, mida käsitletakse ei kattu formaalse haridussüsteemiga. Projektiga soovitakse anda juhtnööre oma tee leidmiseks ning nõu sisemise - ja välimise isikupära kujundamiseks. Kohtumistel osalevatele gruppidele jagatakse erinevaid ülesandeid, mida esitletakse lõpuüritusel. Lisaks saavad 1000 noort endale kevadel voldiku, mis sisaldab kohtumistelt kogutud materjale ja annab vihjeid, kuidas olla Sina ise.

Sihtgruppi silmas pidades soovime pakkuda noortele informatsiooni erinevatest võimalustest (näit. noorte-organisatsioonid, infomessid), julgustada neid ise otsustama ja tegutsema. Loodame ka, et noored saavad enesekindlust, ning julgust olla isikupärane ja uskuda iseendasse. Soovime, et noorte tegevus ka kohalikul tasandil muutuks aktiivsemaks.

Usume, et antud projekti käigus mõistavad paljud noored, et ise oma elu korraldades saadab neid tulevikus kergemini edu ning nad saavutavad enesega rahulolu. Meid ennast motiveerib projekti teostamine ja tahe ning soov suunata Valgamaa noort mõtlema endale, oma soovidele, eesmärkidele ja ka välimusele. Loodame antud projekti käigus saada uusi ja huvitavaid teadmisi, kogemusi ja julgust tulevikus uusi projekte läbi viia.

Kristi Ardel

Kriuksub lumi saani
päras,
lumesall ta kaelas
särab,
kindad käes on
lumevalged,
talvest õhetavad palged.

M. Kesamaa

04. veebruaril

algusega kell 17.00

toimub

Tsirguliina Rahvamajas

Tõlliste kodanike ümarlaua eestvedamisel piirkonna veebruarikuu teemakohtumine. Kuu teemaks on haridus. Esinema tuleb Riigikogu kultuurikomisjoni esimees

Olav Aarna

Ta räägib kavandatavatest haridusmuudatustest, peatub koolivõrgu ja hoolekogu puudutataval küsimustel ning ootab osalejatepoolseid küsimusi ka kultuurivaldkonnast, mida ta riigikogu kultuurikomisjoni juhtides hästi tunneb. Oodatud on kõik huvilised, kes tunnevad vajadust antud teemal kaasa mõelda ja arutleda!

Kuidas tähistad vastlapäeva Sina?

Tule üheskoos tähistama vastlapäeva!
8. veebruaril kell 16.00

Hõissa, lumi! Hõissa, vastlad!
Nüüd saab kelguliugu lasta!
Teeme pika sõidu teineteise võidu!

Koguneme rahvamaja juurde.
Sooru Naisselts

J. Kaidla

Jaanuar on olnud uudistevaene, sest tegutsevad komisjonid ja KK hoolekogu pole veel koos käinud. Aasta lõpus sai vastu võetud valla mõistes tähtsaim dokument - valla 2005.a. eelarve. Loodetavasti on eelarve raamatukogudesse jõudnud ja igaüks saab vaadata, kuhu valla rahad kuluvad.

Lõplikud riigipoolsed tulud polnud veel eelarve vastuvõtmise hetkeks kirjalikult fikseeritud ja seepärast esimesed lisaeelaved tulevad peamiselt KK ja investeringuid puudutavates valdkondades. Kindlasti on kõneainet tekitamas õpetajate palgatõus veidi suuremana, lootes, et riigipoolne finantseerimine tagab ka selle väljamaksmise käesoleval aastal. Ära tahaks märkida ka investeringute ja projektide kaasfinantseerimise rahastamist, mis on saanud konkreetseid piirjooned (arengufond) ning kindla koha valla eelarves. Suurenenud on toetused peredele sh. uue toetusliigina ranitsatoetus kooli minevatele I klassi lastele. Eraldi kajastub sellel aastal laste vabaaja sisustamise toetamine (laagrid, ühisprojektid). Eelarve on muutunud selgemaks st. valla tegevusi ja kulutusi saab ette planeerida ning vastavaid vahendeid eelarves kajastada. Spordi toetamine on tõusu teel ja see on positiivne märk sellest, et on võimalik oma vaba aega aktiivselt sisustada.

Valla bussisõitute toetused otsustati erinevatele sotsiaalsetele gruppidele nende eelarves kajastada. Nüüd otsustab iga allasutuse juhataja ise, millal ja millise bussiga huvisõite teha. Tavapärased koolibussiringid ja õppereisid rahastatakse vastavalt määratud korrale.

Kindlasti jäid mainimata veel mitmed väiksemad muudatused, mis on sisse viidud selleks, et valla elu paremaks läheks. Püüan ka sel aastal igas Sooru Sõnumis teha väikese ülevaate vallas toimuvast.

Veiko Ardel

Eesti riigilipp

Eesti riigilipp on ühtlasi rahvuslipp. Ta on riskülik, mis koosneb kolmest võrdse laiusega horisontaalsest värvilaiust: ülemine laid on sinine, keskmine must ja alumine valge. Lipu laiuse ja pikkuse suhe on 7:11, lipu normaal-suurus on 105 korda 165 sentimeetrit.

Esimene sinimustvalge lipp pühitseti ja õnnistati Eesti Üliõpilaste Seltsi lipuna Otepääl 4. juunil 1884. aastal. Järgnevate aastakümnete jooksul sai sinimustvalgest lipust Eesti rahvuslipp.

Esimese määruse Eesti riigilipu kohta võttis vastu Eesti Vabariigi ajutine valitsus 21. novembril 1918. aastal. 1922. aasta juunis kinnitas Riigikogu sinimustvalge lipu ametlikult riigilipuks. Pärast Eesti Vabariigi vägivaldset liitmist NSV Liidu koosseisu 1940. aastal keelati senise lipu kasutamine. Uuesti ilmusid Eesti rahvusvärvid avalikkuse ette 1987.-1988. aastal, kui sai alguse Eesti vabanemine ja taasiseseisvumine. Pika Hermanni torni heisati sinimustvalge lipp taas 24. veebruaril 1989. a. 1990. aasta augustis antud seadusega otsustati sinimustvalge lipp uuesti riigilipuna kasutusele võtta; riigilipu seadus kuulutati välja 6. aprillil 1993. aastal.

Eesti riigivapp

Eesti riigivapil on kaks kuju: suur riigivapp (*pildil*) ja väike riigivapp. Suurel riigivapil on kuldsele kilbil kolm sinist sammuvat ja otsa vaatavat (passant gardant) lõvi. Vapi kilpi ümbritseb külgedelt ja alt kaks kilbi alaosas ristuvat kuldset tammeoksa. Väikese vapi kilp ja vapikujund on samad mis suurel riigivapil, kuid ilma tammeoksteta.

Eesti riigivapi motiiv pärineb XIII sajandist, kui Taani kuningas Valdemar II annetas Tallinna linnale Taani riigivapi sarnase kolme lõviga vapi. Sama motiiv kandus hiljem üle Eestimaa kubermangu vapile, mille kinnitas keisrinna Katariina II 4. oktoobril 1788.

Riigikogu kinnitas Eesti riigivapi 19. juunil 1925. Eesti vägivaldset liitmisel NSV Liiduga 1940. aastal keelati senise vapi kasutamine. Uuesti võeti ajalooline Eesti riigivapp kasutusele 1990. aasta 7. augustil. Riigivapi seadus kuulutati välja 6. aprillil 1993.

Eesti riigihümn

Mu isamaa, mu õnn ja rõõm

Eesti Vabariigi riigihümn on koorilaul "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm", mille viisi lõi 1848. aastal saksa päritolu Soome helilooja Fredrik Pacius. Eestikeelsed sõnad kirjutas laulule Johann Voldemar Jannsen. Eestis lauldi seda esimest korda Eesti esimesel laulupeol 1869. aastal. Koos rahvusliku liikumise ja rahvusteadvuse kasvuga Eestis 19. sajandi lõpul sai "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" Eestis väga populaarseks. Niisama tuntud ja armastatud oli algul üliõpilastele kirjutatud laul ka Soomes. Kui Eesti ja Soome end pärast Esimest maailmasõda iseseisvateks riikideks kuulutasid, sai Paciuse meloodia, mida Eestis ja Soomes lauldi erinevate sõnadega ja ka erinevas tempos, mõlema maa riigihümniks.

Ametlikult kinnitas Eesti Vabariik Fredrik Paciuse "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" Eesti riigihümniks pärast Vabadussõja lõppemist 1920.

Vene okupatsiooni ajal oli "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" rangelt keelatud. Hüdni laulmine tõi kaasa karmid repressioonid, kuid laul ei ununenud. Ühes Eesti iseseisvuse taastamisega 1991. aastal võeti uuesti kasutusele ka Eesti riigihümn.

väljavõte Eesti Vabariigi presidendi koduleheküljelt www.president.ee

EMA JA LAPSE TUBA SOORU RAHVAMAJAS

Naisselts on kasutanud Sooru rahvamajas teisel korrusel olevat tuba eelnevalt käsitöötoana, kuid nüüd, kui rahvamaja on soe tänu renoveeritud küttesüsteemile, tekkis mõte seda ruumi kasutada nii käsitöötoana kui ka laste mängutoana. Paljud naised soovivad õmmelda, seepärast otsustasime soetada õmblusmasina ning lastele osta lauamänge ja legosi, et oleks võimalus tulla mängima, kui ema õmbleb.

Vahendite soetamiseks vajamineva raha taotlesime Kohaliku Omaalgatuse Programmist ja Hollandi Fondidelt. Nüüdseks on teada, et projekt rahastati ning ema ja lapse tuba on võimalik avada veebruari lõpus või märtsi alguses.

Soovime kõikidele emadele head õmblemist ja lastele mõnusat mängulust!

Elin Tamm

TOIMETAJA VEERG

Lehe väljaandmine on seekord viibinud, sest aasta algus on olnud suunatud projektide kirjutamisele.

Kätte on jõudnud Eesti Vabariigi sünnipäeva kuu. Seoses sellega tutvustan lehes ka meie riigi sümboolikat. Väikeseid vihjeid ka Sooru Arenduse uutest planeeritavatest projektidest, ettevõtmistest.

Soov on taaskäivitada Sooru malev (EÕM sarnane). Rühma suuruseks saab olema 30 noort erinevatest kohtadest. Maleva kestvus on kaks nädalat juulis ja lõppeb 2-päevase kokkutulekuga Rõngus. Märtsis saavad selgeks kriteeriumid ja seejärel alustame läbirääkimisi kohalike ettevõtjatega, kes saaksid noortele tööd pakkuda. Samuti on planeeritud esitada Põhjamaade Ministrite Nõukogule ja Kultuuriministeeriumile projekt, et finantseerida Tsirguliina KK õpilaste sõitu Holtåleni kommuuni. Planeeritakse tutvuda sealsete noorte õppimise ja vaba aja sisustamise võimalustega ning kohtutakse noorte organisatsiooniga 4H.

TEIE TERVIS ON TEIE KÄTES! INFRAPUNASAUN - 21 SAJANDI SAUN.

Kui 20-ndal sajandil oli elektrikerisega sauna võidukäik, siis infrapunasauna võime julgesti nimetada 21. sajandi saunaks. Puuküttega saun on traditsioon, mis oli, on ja jääb. Infrapunasaun on aga uus, täiendav ja mõjuvam saunatiüp, ning selle sauna kasutamine võtab vähe aega. Puuküttega sauna ja infrapunasauna ei saa vastandada - üks ei asenda teist.

Infrapunasauna kasutamine. Infrapunasauna korpus on valmistatud aromaatselt ja tervislikust Kanada punasest seestrist. Optimaalne higistamine saavutatakse juba õhutemperatuuril 45°C ning kasutusajaga 25 min. Infrapunasaun sobib oma värskendava mõju tõttu ka hommikuseks kasutamiseks, mis on kindlasti üks erinevus tavalisest saunast. Infrapunasaunas puudub elektrikerisele omane õhu ionisatsioon ja küttekehad ei hõõgu: õhku ei kuumutata ja auru ei kasutata. Tehnoloogia on välja töötatud Jaapanis ning uuringuid jätkatakse Hollandis Tventi linna meditsiiniülikoolis. Valmistajateks on USA-Hollandi ettevõtted. Muusika saatel lõõgastumiseks on infrapunasauna kamber varustatud audiosüsteemiga. Infrapunasaun on digitaalselt häälestatav: õhutemperatuuri vahemik on 35...75°C ja seansiaeg kuni 1 tund. Algsuojendamiseks kulub ainult 7 minutit ja elektrienergia kulu on 1300...2500 W.

Kuidas infrapunasaun toimib? Oluline erinevus tavasaunast on see, et suhteliselt madala õhutemperatuuri juures on higistamine intensiivsem, sest infrapunasaunas soojenevad koed sügavuti, mistõttu keharakkude temperatuur tõuseb kuni 38,5°C. Sügavsoojenemine saavutatakse spetsiaalsete 10 aastase garantiiga küttekehadega, mille soojuskiirgus on näiteks kamina soojuskiirgusest madalama sagedusega - pikema lainepikkusega (4,5...5,5 mikromeetrit). Samas on see aga ikkagi täiesti kahjutu soojuskiirgus, sest igasugune radioaktiivne vm. kiirgusfoon puudub. Ehted näiteks ebameeldivalt ei kuumene. Õhku soojuskandjana, nagu tavasaunas, ei kasutata.

Infrapunasauna mõju tervisele. Sügavsoojenemisel (kuni 4...5 cm) vabanevad koed mitmesugustest mürgistest jääkainetest, nagu näit. toksiinid, alkohol, nikotiin, kolesterool ja raskemetallidest: k.a. plii, tsink, nikkel, elavhõbe, kaadmium. Infrapunasaun leevendab kroonilist väsimust ja lihasevalu, elavdab autonoomse närvisüsteemi tööd, tõstab kasvuhormoonide taset, parandab lihaste toonust ja kasvu. Infrapunasauna mõju ja keha soojenemissügavus on individuaalne, sõltudes mitmesugustest teguritest.

Vähendab tselluliiti ja põletab kaloreid. Infrapunasaun on tõhus tselluliidi vähendaja ja naha toonuse tõstja, aidates mitmel füsioloogilisel viisil kudedest välja viia rasva, vett ja jääkaineid. Inimene põletab infrapunasaunas 600 kcal umbes 30-minutilise seansiga. Seda on rohkem kui kulub energiat sama kaua joostes. Infrapunasauna on soovitatav kasutada püsivalt tervendava mõju saavutamiseks organismile vähemalt 3 korda nädalas seansipikkusega 30 min. ja seda vähemalt kuu aja jooksul.

Sihtgrupid. Lisaks keskklassi kodutarbijale on infrapunasaun kasutatav spordiklubides, ilusalongides, hotellides ja büroodes. Haiglates ja sanatooriumides kasutatakse infrapunasauna liigesepõletike, nahahaiguste, hingamisteede ja veresoonekonna haiguste raviks. Infrapunasauna kasutatakse ka spordimeditsiinis ja taastusravis.

Piret Granovskaja
väljavõte internetileheküljelt www.amazon.ee

Meeldiv oleks taaskohtuda Norra noortega, kes möödunud suvel külastasid Tõlliste valda.

Pärast jaanipäeva planeerib Holtåleni kommuuni puhkpilliorkester külastada Tõlliste valda ja tutvuda Eestimaaga. Tõllistes esinevad nad ka kontserdiga. Loodame soodsale ilmale, sest siis on võimalik üritust läbi viia Sooru laululaval järve ääres. Väiksemaid projekte püüan teile jooksvalt tutvustada järgnevates Sooru Sõnumites. Loodan, et käesolev aasta tuleb sündmuste rohke, millest kirjutada ja millest on teil ka huvitav kuulda.

Meeldivat koostööd soovides!

Piia Ardel

VASTLAPÄEV

Vastlapäev ehk lihaheitapäev on meie rahvakalendris üks populaarsemaid tähtpäevi, mille peamised traditsioonid on tänapäevani elavana püsinud. Oma nime on saanud see rahvakalendri tähtpäev sellest, et sel päeval „heideti“ liha ära, st. kirikukalendri järgi algas paast, mis kestis lihavõteteni. Selleks päevaks keedeti lihatünni põhja jäänud seapea ja -jalad koos ubade või hernestega pühadetoitudes. Laialt on tuntud ka mänguasi - vurr, mida tehti seajala kondist. Kūpsetati ka mitmesuguseid kukleid ja kakukesi.

Eestlaste vastlakommetes on kõige iseloomulikum liulaskmine, millega taotleti head linakasvu. Vastlaliugu käisid vanemal ajal laskmas niihästi noored kui ka eakamad inimesed. Tingimata pidi liumäel olema pereema, sest üks olnud ju kõik linaga seotu eeskätt perenaise hool ja mure. Vastlasõitu tehti ka hobusega -ikka, mida pikem sõit, seda pikem lina.

Elin Tamm

VANARAHVA TARKUSI

* **Küünlakuul** ei minda kosja, see olla hundi jookskuuks. * **Vanakuu** kõval ajal langetatud ehituspuid ei mädane ja põletispuid annavad valusa tule. * **Kui** veebruarikuul kuuseokkad pudenevad, saab sügisel palju kartuleid. * **Mida** pehmemad on jaanuar ja veebruar, seda soojemad tulevad juuli ja august. * **Külm** veebruar tähendab sooja suve. * **Sajab** küünlapäeval (2.02) lund, tuleb vesine kevad. * **Kui** küünlapäev on selge, siis on hea suvi, kui küünlapäeval sajab, siis sajab suvel palju. * **Mida** tuulisem küünlapäev, seda ilusam kevad. * **On** vastlapäeval (8.02) sula, tuleb lühike kevad. * **Kui** vastlapäeval külm on, tuleb külm kevade, kui soe, siis soe kevade. * **Madisepäeval** (24.02) olla pool talvist lund veel taevas. * **Kui** madisepäeval ilus päikesepaisteline ilm, siis tulevat kuiv, põuane suvi. Kui on sajune ilm, on ka suvi sajune.

Elin Tamm

NALJANURK

Kaks uut elementi Mendelejevi elementide perioodilisuse tabelisse:

* **Elemendi nimi: WOMAN (naine)** Sümbol: WO Aatomi mass: (ära püüagi teada saada!)

Füüsikalised omadused: Üldiselt ümarate vormidega, hakkab keema ei millestki ja võib mõnda aega väga külm olla. Sulab kui kohelda õieti. Väga kibe, kui ei ole hästi kasutatud.

Keemilised omadused: Väga aktiivne, väga ebastabiilne. Reageerib suurepäraselt kulla, hõbeda, plaatina ja vääriskividega. Raevukas kui üksi jätta. Võimeline imama suurt hulka eksootilist toitu. Muutub kergelt rohekaks kui pöörduda parema näidise poole.

Kasutamine: Väga sobiv kaunistuseks. Väga hea katalüsaator terviserikete kindlakstegemiseks. Tõenäoliselt kõige võimsam tuntud aine sissetulekute vähendamiseks. Hoiatus: Äärmiselt plahvatusohtlik kogenematutes kätes!

* **Elemendi nimi: MAN (mees)** Sümbol: XY Aatomi mass: 180 +/- 150 Füüsikalised omadused: Tahke toatemperatuuril, kuid vajub kergelt vormist välja. Kergelt hõljuv ja mõnikord udus. Raske leida ülipuhast näidist. Rooste tõttu pole vanemad näidised võimelised voolu juhtima nii kergelt kui nooremad näidised.

Keemilised omadused: Üritab kasutada igat juhust et siduda ennast WO-ga. Samuti on tugevalt seotud oma enda elemendiga. Muutub plahvatusohtlikuks kui segada LP-ga (element Lapsed) pikemaks perioodiks. Saab neutraliseerida alkoholiga küllastudes.

Kasutamine: Keegi ei tea. Võimalik hea metaani allikas

Hoiatus: WO elemendi puudumisel see element kiiresti laguneb ja hakkab haisema.

ÕNNITLEME JAANUARIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI!

Salme Suursepp	Elin Tamm
Lembit Luksepp	Rein Reinhold
Emma Meriroos	Aive Org
Niina Sarapuu	Katrin Leetmaa
Leonard Sarapuu	Ants Meriroos
Aleksei Karpovski	Anne Malleus
Saima Aldošina	Kristi Ardel
Aita Laine	Aila Böstrova
Sergei Rjabinov	Mari Granovskaja
Piret Randver	Liisi Kaljuste
Allan Tamm	Gete Võsu
Suur Marge	Tamar Kaljuste
Suur Margus	Kevin Johhan
Piret Granovskaja	Tamm
Raido Boisen	
Lilian Tamm	

ÕNNITLEME VEEBRUARIKU SÜNNIPÄEVALAPSI!

Ljubov Potjomkina	Andres Sarv
Elviira Kuus	Ivita Ersto
Elmar Parmask	Indrek Punt
Enn Denks	Taavi Denks
Vello Pettinen	Argo Boisen
Helgi Boisen	Ats Tamm
Maimu Salumäe	Oliver Koroljov
Vello Luksepp	Mario Pärn
Andrei Belov	Ats Boisen
Gunar Surri	Birgit Böstrova
Aivar Suur	David Vare
Õnne Koroljova	

Lasteringid Sooru

Rahvamajas:

Peotantsuring

7. veebruar kell 14.45

Laulu- ja mänguring

8. veebruar kell 16.00

Näitering

9. veebruar kell 14.45

Sooru külalehe väljaandja
MTÜ Sooru Arendus Piia Ardel
Tel. 76 79 860; 52 679 54